

Hazánk a 20. században több nagy exodust viselt el. A nemzet számára nagy veszteség volt mindegyik, de különösen az 1956-os forradalom után távozott sok, kiváló képzettségű és képességű hazánkfia az országból. Közülük jó néhányan futottak be külföldön nagy ívű életpályát. Napjainkban merült fel a hazai médiában az a jogos igény, hogy a különösen nagy karriereket fontos és indokolt bemutatni mindannyiunk okulására.

Lux András (1921–2008) életműve minden bizonnyal megörökítésre érdemes. Az éles eszű fiatalember a pápai érettségi után 1939 szeptemberében iratkozik be a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának kohómérnöki tagozatára Sopronban. Tiszteletbeli soproninak is joggal nevezhetjük, mivel 17 éves itt tartózkodását követően haláláig kapcsolatban marad szeretve tisztelt Alma Materével, illetve annak jogutódjával, professzoraival és kedves évfolyamtársaival. Közülük többen – így e sorok írójával is – baráti kapcsolatba került és maradt.

Hamar bekapcsolódik az Ifjúsági Kör munkájába is. Az a megtiszteltetés éri, hogy ő lesz az évfolyam díszbalekja. Ebben a tisztségében mutatkozik be az évfolyam első szakestélyén is 1939 október 15-én a Kaszinóban Thurner Mihály polgármester, Zalay városparancsnok, Glattfelder tábori püspök és néhány professzor előtt (1. kép).

Az első vizsgahónap előtt éri a lesújtó hír: váratlanul meghal édesapja. Özvegy édesanyja nem tudja a kis tanári nyugdíjból támogatni fia egyetemi tanulmányait. A kémia professzora, Proszta János azonban segít: asszisztensi állást kínál neki, így anyagi támaszt kap. Ennek révén – bár időben elhúzza – de folytathatja tanulmányait is. Feladata a fizikai kémiai és az elektrokémiai gyakorlatok előkészítése és levezetése. A professzor minden gyakorlat előtt konzultál vele és a gyakorlatokon felmerült problémákat is megbeszéli.

A diploma megszerzése után az Elektrotechnikai Tanszéken tanársegéd, adjunktus, majd docens. A híres Boleman professzor utódként Simonyi Károly, a pesti Műegyetem Atomfizikai Tanszékének adjunktusa veszi át félállásban a Tanszék vezetését. Itt kerül sor hazánkban először mesterséges elemátalakításra. Erről számol be csaknem két évtizeddel később Gyulay Zoltán professzor a Soproni Szemlében:

„A véletlenek találkozása, hogy hazánkban éppen Sopronban történt az első mesterséges elemátalakítás, Sopronban, ahol utoljára kellett fellépni a transzmutáció hívói, az alkímisták ellen. Az első mesterséges maghasítás 1951 december 23-án hajnali 3 óra 30-kor történt a soproni Műszaki Egyetemi Karok Elektrotechnikai Tanszékén. Jelen voltak Simonyi Károly tanszékvezető professzor, Karlovits József adjunktus, Erő János és Schmidt György aspiránsok. Az előkészítő munkákban részt vett Lux András tanársegéd, Linka Erzsébet laboráns és Horváth István tudományos főmunkatárs. Van de Graaff rendszerű nagyfeszültségű elektrosztatikus generátorban felgyorsított protonokkal (hidrogén ionokkal) bombáztak vékony lithium réteget. A lithium mag proton felvétellel két hélium magra (mesterséges alfa sugarak) esik szét,

amelyek igen nagy sebességgel szétrepülnek. A generátort Horváth István készítette, a nagyfeszültségű egyenirányítót pedig Karlovits József és Schmidt György. Az ionforrás előállítása Erő János, a vákuum technika Lux András munkája volt.”¹

1. kép. Lux András díszbalek bemutatása a szakestélyen, 1939. október 15-én. Márton Lajos rajza

A fiatal tanársegéd igen szoros kapcsolatba kerül Simonyi professzorral, aki a fiatal tanszemélyzetnek esténként atomfizikai és elméleti fizikai előadásokat tart. A hallgatók reakcióiból méri fel a másnapi pesti előadásának érthetőségét. Lux András ekkor már a Kántás professzor vezette Fizikai Tanszéken működik, erdészeti fizika-előadásokat és gyakorlatokat tart. Félállásban megmarad azonban az Elektrotechnikai Tanszéken is, a gyakorlatok felét irányítva. Rendszeresen részt vesz Prosz, Botvay és Simonyi professzorok lakásán a zenehallgatási esteken, amelyeken szakszerű bevezetőket hall egy-egy mű megszólaltatása előtt. Nemes példát lát így arra, hogyan kell egy kutató szellemi fáradtságát absztrakt művészet élvezetével pihentetni, egyúttal az agyműködést egyensúlyba hozni, ami egyben a matematikai gondolkodási kés-

¹Gyulay Zoltán: Az utolsó alkímista műhely és az első elemátalakítás Sopronban. Sz. 24 (1970), 156–161.

zséget is segíti. Sopron társadalmi életébe is sikerrel kapcsolódik be: 1956-ban Verő József és Tarján Gusztáv professzorok tagnak ajánlják a Kitaibel Pál Társaságba.

A soproni hallgatók küldöttségében részt vesz Szegeden a forradalom kitörése előtt, október 16-án rendezett gyűlésen, amelyen először fogalmazzák meg az egyetemi és főiskolai hallgatók követeléseit. 49 évvel később hozzám és családomhoz írt levelében megrázó mondatokban emlékezik a forradalom alatti és a letiprását követő tanácsülésre: „...Talán az utolsók egyike vagyok azon élőknek, akik részt vettünk a Soproni Egyetem történelmi tanácsülésén, amikor Vendel Miklóst választottuk meg a Soproni Egyetem új rektorának. Ez a tanácsülés kimondotta egyhangúlag a dicső történelmi múlttal rendelkező és a világon először alapított műszaki felsőoktatás-ügyi intézmény restaurálását, amikor olcsó politikai célok érdekében egy átkos kor szét akarta szakítani. Kimondottuk, hogy a bányászati oktatás, ami 1956-ban még Sopronban folyt, nem fog Miskolcra költözni, és kértük a már Miskolcra telepített kohászati oktatókat, hogy csatlakozzanak az igaz Selmeci Szellemben fogant, egymást segítő összefogásra. A szovjet erőszak a talpra állás lehetőségét elsöpörte.

Én még részt vettem 1956. november 4. után azon a tanácsülésen is, amire az akkori soproni polgármester vezetésével bevonult az újabb szovjet megszálló erők parancsnoka és tisztikara, akikből csak úgy dőlt a vodka-szag. Vendel Miklós rektorunk minden szavát tolmács fordította, aki kiemelte, hogy az elmúlt hetek forradalmi hangulatában a magyar rendőrség, sőt még a határvadász katonaság is eltűnt és „felszívódott”. Így a közrendet az egyetemi önkéntes magyar ifjúság tartotta fenn és ezekben a hetekben egyetlen gyilkosság, betörés és fosztogatás sem történt, pedig csak egypár eldobott és lőszer nélküli, avagy vadászpuskájuk volt.

A szovjet tábornok válasza megdöbbenett mindnyájunkat, aki azt válaszolta, hogy azért, hogy a szélsőséges magyar diákok fegyvert mertek a kezükbe venni, azért Ti, az oktatók vagytok a felelősek! – Ezzel a tanácsülés véget is ért, és hazafelé bandukolva Frauenhoffer Kristóf barátommal szomorúan megállapítottuk, hogy nemcsak a saját, de gyermekeink jövője itt befellegzett! A tanszék kulcsait zárt borítékban a rektori hivatal titkáranak átadtam és megindultam több más kollégámmal a gyermekeink és családjaink után Ausztriába azzal a tudattal, hogy az annyira kedvelt és ifjúságunk „álmovárosát”, – Sopront – talán nem látjuk többé.”²

Lux András feleségével és két kiskorú gyermekével az Amerikai Egyesült Államokban, Clevelandban telepszik le, ahol a II. világháború után emigrált rokonaik élnek. Kezdetben egy kis vállalatban kap szerény javadalmazású munkát. Egy helyi lap különös hirdetése kelti fel figyelmét: magyar fizikust keres a helyi kórház szívsebészete. Azonnal jelentkezik a clevelandi St. Vincent kórházban és Earle B. Kay M.D. szívsebész és kutató tudós nyomban fel is veszi kutatócsoportjába közvetlen munkatársának. Az első feladat a szívműtétknél nélkülözhetetlen szív-tüdő gép, az oxigenátor működésének tökéletesítése. A vér oxigénes felfrissítésére addig alkalmazott svéd berendezés csak két-három óráig használható, ennél három-négyszer hosszabb időt igényelnek a szívsebészek a „nyitott” szívműtétknél.

² Lux András: Visszatekintés soproni ifjúságomra. Kézirat, Westlake, Ohio, 2001 december, 1–14.

Első lépésben arról kell gondoskodnia, hogy a légbuborék-csapda megfelelő módosításával megelőzhető legyen légbuborék oxigenátorba, majd a beteg artériájába kerülése, mivel ez légembóliát okozhat a szervezetben. Ide bőven elkelt a nagy fizikai-kémiai gyakorlat. Meg kell ismernie a vér átömlési sebességét a buborékcsapdában, valamint a légbuborék kritikus felszállási sebességét a kezdő gyorsulás után. A modell-kísérletekhez a vér belső sűrűlődségének megfelelő glicerines vizet használ.

A szív-tüdőgép működésének lényeges kritériuma a turbulencia-mentes véráramlás. A meglévő készülékben viszont turbulencia-gócok keletkeztek, ami a vörös véresejteket roncsolta. Ez pedig az operált beteg vese-eltömődését okozhatta volna az állatkísérletek alapján. A megoldás a készülék lemezeinek hullámosítása. Áramlástechnikai mérések és számítások is alátámasztják a módosítás helyességét.

A világ első úttörő szívgépei egyikének, a korszerűsített Kay-Cross szív-tüdőgépnek sorozatgyártását a másodnemzedékes magyar, Köteles Béla vállalja PEMCO nevű üzemében. A clevelandi Első Magyar Református Egyház 1962-től négy szív-tüdő gépet ajándékoz az óhaza szívbetegeinek gyógyításához 100 millió USD értékben. A műszer közben az egész világon elterjed. A gép kicsinyített mását a világhírű Cleveland Clinic „Lux Plazma-Phaeresys Treatment” néven alkalmazza akkor, amikor különleges vértisztítást végeznek a betegen, átszűrve egész véráramát. 1991 nyarán ez a gép állítja majd talpra feltalálóját egy bénulásos megbetegedéséből. Lux András poliuretánnal bevont teflonszövetű „leveles”, majd később „korong alakú” szívbillentyűket is készített, saját kezűleg. A prototípusokat a washingtoni National Health Institute őrzi.

A hatvanas években már polgári jólétben él az immár öttagú család, de a kórházi működés nagy – sokszor éjszakai – leköötöttséggel jár, így nem tudja a családfő fiait tanulmányaikban segíteni. Ezért tizenkét éves, szívűtőteket segítő tevékenységét feladja és 1969-ben metallurgusként vállal állást a Gould Corp. Ocean Systems Division-nál, „senior staff engineer”, majd „principal metallurgical staff engineer” beosztásban.

A piezo-elektromos kerámiák ezüst elektródjainak diffúziós fémkötését oldja meg, ezzel a víz alatti torpedók szonár észlelő elemeinek érzékenységét több, mint kétszeresére növeli. A kapcsolatos szabadalomért Gerald Schindler kollégájával kitüntetést is kap. Nikkelhegesztő robot kifejlesztéséért Westinghouse Signature Díjat nyer. A módszert a NASA is átveszi a nyomtatott áramkörök előállításához. Kutatómunkájához nélkülözhetetlen a pásztázó elektronmikroszkóp használata. A **2. képen** kedvenc műszere mellett láthatjuk.

Legidősebb fia, András édesapja mesterségét követi és kohómérnök lesz. Doktorátust is szerez a híres Massachusetts Institute of Technology-n. Nagy támasza tanulmányai során édesapja, aki előre megveszi a szükséges szakkönyveket, azokat áttanulmányozva frissíti fel szakismereteit és pótolja a két évtizedes lemaradást, majd adja át fiainak ismereteit. Több szemináriumot is tart az anyagtudomány területén. Nagy öröme, hogy egy szakmai továbbképző szimpóziumon három Lux – ő maga, legidősebb és legfiatalabb fia – is szerepel az előadók között.⁴

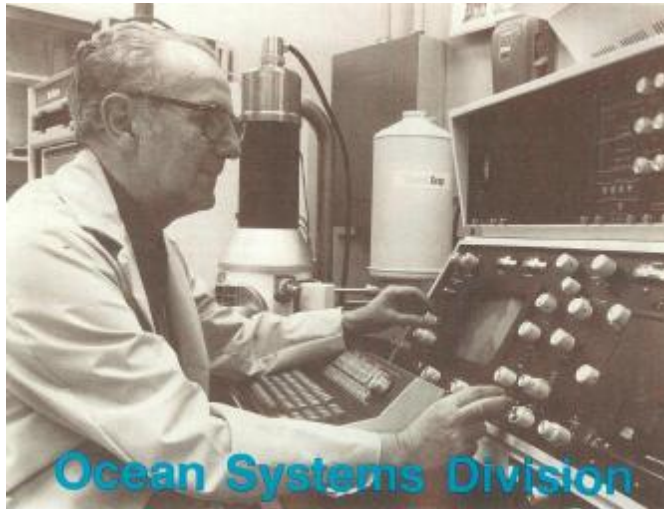
³ Lux et al.: Method for low temperature, low pressure metallic diffusion bonding of piezoelectric components. United States Patent Number: 4,582,240., 1985 április 15.

⁴Lux András levele 2002 április 25-én, Westlake, Ohio, 1-3.

Szabad idejében szívesen foglalkozik klasszikus zenével és zeneesztétikával. Ezen a területen legkomolyabb munkássága Mozart: A varázsfuvola c. operának háttérével kapcsolatos. Első előadását 1982-ben tartja ebben a témakörben a Cleveland State University Nemzetiségek Kulturális Programja keretében. Ezen alapuló tanulmánya 1985-ben jelenik meg, mégpedig Alma Matere jogelődjének, a Selmeci Bányatisztképző Intézetnek, a világ legelső műszaki felsőoktatási intézményei egyike alapításának 250 éves jubileuma alkalmából. A 89 oldalas, 73 hivatkozást és 32 illusztrációt tartalmazó tanulmányt szerzője két, Sarastrot idéző tudósnek: Dr. Somogyi Ferencnek, a clevelandi Árpád Akadémia főtítkárának és Dr. Horváth Zoltán miskolci professzornak, valamint volt soproni tanárai emlékének ajánlja.⁵ Zenetörténeti, művelődéstörténeti, bányászattörténeti, régészeti, antropológiai, mitológiai, szépirodalmi, képzőművészeti és nyelvészeti, valamint szimbolikus jelentések alapján Lux András az alábbi végkövetkeztetésekre jut tanulmányában: „Az Éj királynő nem Mária Terézia császárnőt, hanem az anyatermészetet, a földanyát, a bányát jelenti és személyesíti meg. Ez adja kincseit, a hasznos érceket, drágaköveket az embernek. A természet a Földanya azonban nemcsak tápláló, tud az néha brutális is lenni a viharral, földrengéssel, vulkánikus kitöréssel, a bányában víz- és gázbetöréssel. E szemléletben az Éj királynő karaktere már nem ellentmondásos, ha benne nem a személyt, hanem a megszemélyesített Bányát látjuk. Pamina a természet adta kincset és absztrakt értelemben a természet titka felfedezésének dicsőségét és jutalmát szimbolizálja. Taminoban a sikeres felfedezőt, jelen esetben Müller Ferencet látom, aki a felvilágosításban fogant új kémiai próbák szerencsésebb bajnoka lett, avagy Ruprecht Antalt, noha a tellúr felfedezésénél csak időben maradt le Müllertől, de ő is elkülönítette és kimutatta ezt az új elemet... Sarastrobán Born Ignácot látom úgy, ahogyan a kortársai. A feltárandó kép topográfiájához ő volt a bázispontom, akit a transzformáció-unifikáció-regeneráció mítoszával ölelkező humanizmus szelleme vezet. Born így lett egy birodalomban a bányászat, a pénzverde és a műszaki felsőoktatás hivatott vezetője, nemzetközi viszonylatban ünnepezt tudós és szellemi vezéregyéniség, aki 200 évvel ezelőtt az első nemzetközi tudóstalálkozót megszervezte.

A Beszélő a nagy tudású és tekintélyű Jacquin Miklóst jelentheti, aki Lavoisierrel egy új kémiát és így egy új világot teremtett. Főideológusa ennek a szellemnek, ami Taminoval folytatott drámából kicsillan. Monostatos negatív karakterben a fejlődésre képtelen, megrögzött álláspontú és erőszakos flogisztonista Klaprothot látom. Papageno emberi hibáival mégis a legemberibb és legszimpatikusabb főszereplő a drámában, akiben a zeneköltő saját magát ábrázolta, amint kora nagy eseményeit szemléli. A három kerub, vagy a három udvarhölgy és specifikusan a hármasszám jelentősége egy külön esztétikai tanulmány témája is lehetne. A három hölgy például jelentheti a három gráciát, Zeus három félistennő leányát: Agláját, Euphrosynét és Tháliát, ami a művészet egységét is szimbolizálja. Ez a görög meglátás már sokkal korábban is jelentkezett az egyiptomiaknál és a krétai kultúrában, de újra felbukkant a pompeii mozaik művészetben, majd Raphael Sonsio, Sandro Botticelli, Giorgio Vasari és Peter Paul Rubens ecsete nyomán és végül a mi életünkben Picasso vásznán is.”

⁵ Lux András: Selmecbánya – A varázsfuvola háttére. Westlake, Ohio, 1985. 1-89. Kézirat.

2. kép. Lux András a pásztázó elektronmikroszkópnál.

A zeneesztéták Lux András fent vázolt koncepcióját sorra elfogadták, így Edith Eckelmeyer, a clevelandi State University Zenei Tanszékének professzora,⁶ Klaus G. Roy, a Cleveland Orchestra hivatásos műsormagyarázója és kiadója,⁷ Alfred Whittaker nottinghami geológus professzor,⁸ és mások. Közülük Eckelmeyer és Whittaker professzorokkal baráti viszony alakul ki. A bányász koncepciójú háttérrel elfogadja 1985-ben Christoph von Dohnányi karmester, Dohnányi Ernő zeneszerző unokája is a Cleveland Orchestra élén az opera Blossom Music Center-ben történt bemutatásakor. Külsőségekben is követi azt: az Éj Királynője nem a holddal ereszkedik le a csillagok útjáról, hanem a Földanyát jelképezve vulkánkitörés közben emelkedik magasba. Aranyfletteres ruháján különböző lézersugarak fényében csillog a sok drágakő. A három udvarhölgy bányász egyenruhában, grubenben, bányászkalapban, Papageno erdész egyenruhában, waldenben jelenik meg.

Lux András fent vázolt tevékenységét a clevelandi Magyar Kongresszus az Árpád Akadémia arany érmével honorálja. A varázsfuvola selmeci háttéréről 1992-ben Sopronban, a Kitaibel Pál Társaságban és az ICOHTEC 1996-ban Budapesten rendezett konferenciáján is tart előadást. A témakörhöz fűződően tárgyalja zeneillusztrációkkal kiegészített előadás keretében – a clevelandi Magyar Társaság szabadegyetemén – a Fidelio és A varázsfuvola kapcsolatát.⁹ Liszt Ferenc halálának 100 éves fordulóján a mester igen ritkán játszott és így alig ismert művét, a Hexameront boncolja tanulmá-

⁶ Judith A. Eckelmeyer: „The magic flute”:A multiplicity of meanings. 1979. Lux András „De Re Musica” című gyűjteményéből.

⁷ Klaus G. Roy: Is the „Magic flute” libretto a gold-mine? 1985. Lux András „De Re Musica” című gyűjteményéből.

⁸ Alfred Whittaker: Mineralogy and magic flute. Mitteilungen des Österreichischen Mineralogischen Gesellschaft 143 (1998), 107–134.

⁹ Lux András: Beethoven: Fidelio operája A varázsfuvola tükrében. Előadás kézírata, 1987.

nyában.¹⁰ De előadás keretében is adózik a nagy művész emlékének.¹¹ Karácsonyi üdvözlő keretében emlékezik meg Händelről, halálának 300. évfordulóján.¹²

„Bartókkal kapcsolatban töredelmesen be kell vallanom, hogy csak az utóbbi tíz évben döböntem rá óriási jelentőségére, bódultam el művészetének mélységeitől”, írja tanulmányának bevezetőjében.¹³ Hajtotta a vágy, hogy elmenjen oda, ahol Bartók keserű emigrációjában 35 évvel azelőtt megfordult és alkotott. Megállt a Saranac-i szanatóriumnál, ahol ápolták a menthetetlen nagybeteget. Ezeket az élményeket sűríti ciklusa első versébe. A második vers szubjektív zeneélmény eredménye. Feleségének, Piroskának ajánlja a „Szabadban” című zongoraszt hallgatása nyomán, „kárpótlásul a megzavart alvásokért, aki sokat szenvedett a késői írógépkattogás miatt.” A harmadik vers a Cantata profana, „A Kilenc Csodaszarvas” hallgatásakor született. Bartók Béla születésének centenáriumán bevezető előadást tart.¹⁴ Tevékenységét őrségváltásnak értékeli a magyar zene történetében.¹⁵

Eredeti szakmájáról sem feledkezik meg Lux András. Snyder kollégájával prognózist ad a nagy teherbírású szürke-öntöttvas féltermékek megmunkálhatóságáról az összetétel alapján.¹⁶ Szeretett professzorának, Verő Józsefnek könyvében közölt adatokra is hivatkozik tanulmányában, amelyet magyar nyelven – kibővítve – is ismertet, tanára emlékének ajánlva.¹⁷ Tanulmányát az Árpád Akadémia az Árpád Érem Aranyfokozatával jutalmazza 1990-ben.

A 20. század végén egyre inkább foglalkoztatja az a gondolat, hogy „honnan jöttünk és hogyan keletkeztünk”? Meditációnak is felfogható az a tanulmánya, amelyben 13–15 ezermillió év távlatában áttekinti a Teremtés utáni négy korszak, a Hadron-, a Lepton-, a Radiáció és az Anyag kor fejlődését, felidézve a relativitás elméletet, a különböző elektromágneses hullámok mérés technikáját és elemzését, a galaktikák felmérését, és végül a NASA-COBE szatellit-kutatás eredményeként a háttér-sugárzás lényegének felismerését, mint a század természettudományos kutatásainak koronáját.¹⁸

Hazai nyugdíját a kilencvenes évek elejétől a soproni Alma Mater kiváló hallgatói jutalmazására szolgáló alapítványokba fekteti, megemlékezvén Proszta János, Verő József, Boleman Géza, Kántás Károly és Simonyi Károly professzorokról. Hasonló alapítványokat tervez az Alma Mater miskolci jogutódjánál is, de nagy bánatára sikertelenül. A Pápai Református Kollégium jó tanulóit is ösztönzi jutalmaival.

¹⁰Lux András: A Hexameron és előzményei. Gondolatok Liszt Ferenc ifjúkoráról. Dunatáj 9 (1986), 3. 22–33.

¹¹Lux András: Liszt Ferenc, a XIX. század egyházi és vallásos zenéjének kiemelkedő műalkotója. uo., 249–256.

¹²Lux András: Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakarató embernek... Új Idők, Cleveland, Ohio, 1986. 1–5.

¹³Lux András: Bartókot hallgatom. Kézirat. 1978. szeptember–október, 1–13.

¹⁴Lux András: Három ...pont, szférák zenéje nádihegedűvel. Előadás a Clevelandi Magyar Társaság Szabadegyetemén, 1978. Kézirat. 1–14.

¹⁵Lux András: Megemlékezés Bartók Béláról születésének 100. évfordulóján. Előadás: A XX. Magyar Találkozó Krónikája, Az Árpád Akadémia XV. Évkönyve. Cleveland, Ohio, 1981. 160–167.

¹⁶James J. Snyder – Andrew A. Lux: Predicting cast-iron machinability. Advanced Materials & Processes 7 (1988), 25–30.

¹⁷Lux András: Nagy teherbírású szürke-öntöttvas féltermékek megmunkálhatóságának prognózisa az összetétel alapján. Előadás a Clevelandi Magyar Találkozó keretében a Magyar Mérnökök és Építészek Világszövetsége gyűlésén, 1992. november 28-án. Kézirat.

¹⁸Lux András: A XX. század természettudományos kutatásának koronája. Előadás a soproni Kitaibel Pál Társaságban és a pápai Jókai Körben 1999. júniusában és Clevelandban az Árpád Akadémia ülésén 1999 novemberében. Kézirat. 1–12.

A hidegháború éveiben a Haditengerészet titkos laboratóriumában dolgozó szakembernek nem volt tanácsos és ajánlott hazáját meglátogatni. Erre először a nemzetközi feszültség enyhülésével nyílik alkalom: részt vesz szeretett bányász-kohász-erdész évfolyama találkozásán Sopronban, 1988-ban. Ettől kezdve kedves ajándékokkal lepi meg barátait, akik között mindig jól érzi magát. A családnak fontos szerepe van Lux András életében: a Lux házaspárnak három gyermeke és nyolc unokája született.

3.kép. George H. W. Bush és Ivány ny.tábornok családjával az egyetemi elnöki beiktatáson, Houston, St. Thomas University.

Társadalmi elismertségének jeleként tagja az Amerikai Fémtechnológiai Társaságnak (ASM), bevásárlják az American Bartók Society igazgatóságába, meghívják az Árpád Akadémia tagságába, majd igazgatóságába és az Amerikai Matematikusok Szövetsége tagságába. A már említett kitüntetésekén túl örömmel veheti át soproni Alma Materétől a Mikoviny- és a Pro Universitate Soproniensi-érmet, az Egyetem Díszpolgári Oklevelét, valamint a Magyar Mérnökök Szövetsége elnökétől, Pungor professzortól az ezüst Kármán-érmet.

Tágabb családja is komoly szerepet játszik az Egyesült Államokban. Például felesége, Piroska unokaöccse, Dr. Ivány Róbert tábornok az Amerikai Vezérkari Iskola parancsnokaként megy nyugdíjba. Ezt követően a houstoni St. Thomas University elnöke lesz. 19. Beiktatási ünnepségén az idősebb George H. W. Bush volt amerikai elnök mondja az inaugurációs beszédet. Az ünneplő család – tagjai főleg orvosok, antropológusok – veszi körül a szónokot **a 3. képen**.

Alma Materétől kapott bőséges szellemi útravaló birtokában maradandót alkotott Lux András a metallurgián kívül a szívsebészet, a haditengerészet és a zeneesztétika, valamint a selmeci hagyományok ápolása területén is, sokszínű tevékenységével öregbítve hazánk jó hírét szerzte a világon.²⁰

¹⁹ Lux András levele 2003 augusztus 22.én. Westlake, Ohio, 1-2.

²⁰ A hivatkozott kéziratok a soproni Egyetemi Könyvtár és a szerző, a levelek a szerző birtokában.